

7 november 2021 Dank God onder alle omstandigheden

Lezing : Psalm 126

Afgelopen woensdag was het dankdag voor gewas en arbeid. Soms wordt er een speciale dienst op de eerste woensdag in november gehouden of wordt er, zoals bij ons, op de zondagmorgen erna aandacht aan besteed.

We zoeken woorden voor onze dank, waarmee we God willen danken voor de opbrengst van het land - voor ons eten en drinken - en voor de arbeid, voor ons werk, voor ons bestaan.

Ons bestaan: leven, eten, drinken en werk zijn immers nooit vanzelfsprekend. En ook dit jaar beseffen we dat maar al te zeer. En je vraagt je af: wat valt er in deze tijd te danken?

En wat zegt Psalm 126 ons dan? En vooral die slotverzen.

Zij die in tranen zaaien, zullen oogsten met gejuich!
Wie in tranen op weg gaat, zál thuiskomen met gejuich.

Ontroerend zijn die verzen als we ons gaan voorstellen wat ze zeggen. We zouden kunnen zeggen : deze psalm gaat over boeren die aan het huilen zijn.

Het is een psalm die gaat over zaaien en oogsten. Over boeren die willen zaaien en dan willen kunnen oogsten. Boeren die afhankelijk zijn van de oogst, en die als de oogst niet wil lukken, het onvoorstelbaar moeilijk krijgen.

Dan hebben ze niets meer. En de boeren in onze psalm zaaien in tranen!

Ze huilen bij het zaaien.

Huilen bij het zaaien, dat doet een boer niet gauw. Als een boer gaat huilen, dan is er écht wat aan de hand. Dan zit het écht niet mee. De laatste graankorrels....

Wij zijn dan misschien geen boeren die met de laatste graankorrels in de hand staan. Maar tranen in onze ogen: dat hebben we toch regelmatig?

Want als we om ons heen kijken en luisteren naar wat mensen werkelijk vertellen, dan zijn er zoveel tranen. Misschien niet letterlijk vanwege het laatste zaaigoed, maar dan toch.....we kennen de indringende verhalen van mensen die alles uit handen is geslagen, afhankelijk van de Voedselbank, slachtoffer van de Toeslagen affaire, de klimaatcrisis en al die nauwelijks bekende schrijnende situaties.

Zoveel tranen, ook in onze eigen omgeving En dan danken....

Toch gebeurt dat ook in deze Psalm: naast alle tranen is er gejuich. Want soms gaat het in de dorre woestijn plotseling regenen en dan staat opeens alles in bloei en kan er toch geoogst worden. En daarin ziet de dichter Gods aanwezigheid.

God, die ooit het lot van het volk veranderde en hen terugbracht uit de ballingschap. Gods nabijheid: die is als de regen die de woestijn in bloei zet. Zo onvoorspelbaar/ onverwacht goed kan het leven worden, ook als je midden in de problemen zit.

Misschien zit u wel in tranen midden in de dorre woestijn van het leven. En dan toch het laatste zaadgoed zaaien,op hoop van zegen, misschien wel tegen beter weten in – en je denkt, hoe moet het toch verder? Dit kan toch nooit meer wat worden.

En dan zegt de dichter tegen ons: denk aan de boeren in de woestijn, hoe zij zaaien en planten.

Daar denken we toch ook van: dat wordt nooit wat, hoe zij daar ploeteren. En dan opeens gaat het regenen, en staat alles in bloei.

Ja, dan kunnen we danken....

En dan die oproep van Paulus: dank onder alle omstandigheden.

Wat bedoelt Paulus met zijn oproep?

Wat is dat: danken?

Dank je wel zeggen?

Als je iets krijgt, dan zeg je dank je wel. Kinderen wordt het al vroeg geleerd: dank je wel zeggen: als ze een cadeautje krijgen of een krentenbol bij de bakker: dank u wel. Bijna als een automatisme.

Maar als je iemand bedankt, dan is het belangrijk dat je woorden overeenstemmen met wat er leeft in je hart. Dankbaarheid uit je vanuit dankbare gevoelens.

De Van Dale definieert dank als 'goede gezindheid jegens iemand van wie men iets goeds ondervonden heeft'.

Wat opvalt in deze omschrijving: danken is een houding/gezindheid, jegens iemand, en je dankt voor het goede dat je ondervonden hebt. Danken heeft dus te maken met iets goeds dat je van iemand ontvangt.

Dank bloeit op waar je iets goeds van iemand ondervindt: materieel of immaterieel, een cadeau, een arm om je heen, een luisterend oor.

Maar dan Paulus: Dank onder alle omstandigheden.

Dankbaarheid uit je vanuit dankbare gevoelens. Anders is het niet oprecht. Dan gaat het wringen. Zeker als dankbaarheid opgelegd wordt. U weet wel: dankbaar moet je zijn...

Dat gevoel kunnen we zeker hebben bij een dankdienst voor gewas en arbeid en bij de Bijbeltekst. 'Dank God onder alle omstandigheden'. Danken staat in hier in de gebiedende wijs. Danken als een opdracht voor ons allemaal.

Maar het kan zijn dat u het moeilijk vindt om te danken. Moeilijk, danken als een opdracht. Danken, prima. Maar de omstandigheden moeten er wel naar zijn. Ons gevoel moet er wel in mee kunnen komen.

Paulus gaat daar niet in mee. Hij zegt: 'Dank God onder alle omstandigheden'. Hij zegt niet: 'Dank God voor alles', maar: 'In alles'.

Danken, niet alleen als het je goed gaat, ook als de omstandigheden tegenzitten en je het moeilijk hebt. God danken. Het niet afhankelijk maken van de omstandigheden of van ons gevoel, maar als levenshouding. God danken, en dan niet omdat het je wordt opgelegd.

Dankbaarheid kan als een sleutel worden om Gods goedheid en liefde in ons leven te zien.

Dan danken we God om in afhankelijkheid met Hem te blijven leven. Onder alle omstandigheden.

Ook/of misschien wel/ juist als de omstandigheden tegenzitten. Daar wisten de lezers van Paulus' brief ook van. Zij werden vanwege hun geloof in Jezus vervolgd.

Al dankend kan er dan kracht ontstaan. Kracht om te leven. Kracht, om vol te houden onder alle omstandigheden.

En zo kan danken een tegenpool van angst en jaloezie worden. Angst maakt zich druk over wat er (nog) niet is. Je wilt hebben wat jij niet hebt, maar een ander wel. En dat kan in zoveel opzichten. Je wordt jaloers. Jaloezie maakt ons leven van binnenuit kapot. Je wordt boos, verzuurd, verbitterd en raakt uit verbinding: met de ander, jezelf en God. Jaloezie maakt meer kapot dan je lief is.

Paulus roept op: Maak je daar innerlijk vrij van. Neem de sleutel van de dankbaarheid ter hand. Dank God onder alle omstandigheden.

Denk niet vanuit je tekort, maar vanuit je overvloed.

Of zoals het bekende lied ons vertelt: Tel je zegeningen één voor één. Dan zie je Gods liefde door alles heen.

Dan zeg je verwonderd: 'Hij liet nooit alleen'.

Dank God onder alle omstandigheden. Dan kun je overvloed gaan ervaren. En blijven volhouden in geloven, hopen en liefhebben. Ook als het tegenzit.

Dat is natuurlijk lang niet altijd even eenvoudig. En misschien kunnen wij als gemeente hierin een oefenplek zijn.

Om te leren God te danken. Niet alleen op dankdag, maar alle (zon)dagen en onder alle omstandigheden

De woorden van Paulus hoor ik als aansporing om onder alle spanning en onzekerheid, God te danken. Als een oproep om te leven van Gods liefde.

De Bijbel is er duidelijk in: tranen horen bij het leven. De oogst is niet altijd optimaal, ook onze omstandigheden niet, onze gezondheid ook niet altijd, maar dat hoeft de dank voor het leven niet minder te maken.

God zal ons in ons leven tegemoet komen.

Dat dan lachen en juichen uit onze mond zal klinken,

Helaas gebeurt dat niet altijd, lang niet altijd, op het moment dat wij denken dat wij het meeste nodig hebben. Soms duurt het lang, te lang, tot dat de woestijn zal bloeien.

Maar zij die in tranen zaaien, zullen eens oogsten en zullen thuiskomen met gejuich.

Dat dit vertrouwen ons zal dragen.
Alle dagen van ons leven.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger